

Zemkopības ministrija

1. pielikums
Lauksaimniecības konsultatīvā padome
2025. gada 15. oktobris

Par ES piešķirto ārkārtas atbalstu un saņemšanas pamatprincipiem

2025. gada 15. oktobrī

Ārkārtas situācija lauksaimniecībā visā Latvijas teritorijā

2025. gada 5. augusta Ministru kabineta rīkojums Nr. 457 «Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu»

<https://likumi.lv/ta/id/362319-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>

Ārkārtas situācija izsludināta līdz 2025. gada 4. novembrim

→ *ZM gatavo informatīvo ziņojumu par 2025. gada nelabvēlīgo meteoroloģisko apstākļu radītajiem zaudējumiem lauksaimniecības nozarē (termiņš iesniegšanai 20.10.2025.)*

ZM interneta vietnē tiek ievietota visa aktuālā informācija

<https://www.zm.gov.lv/lv/arkartas-situacija-lauksaimnieciba>

Sniegtie ziņojumi LAD uz 30.09.

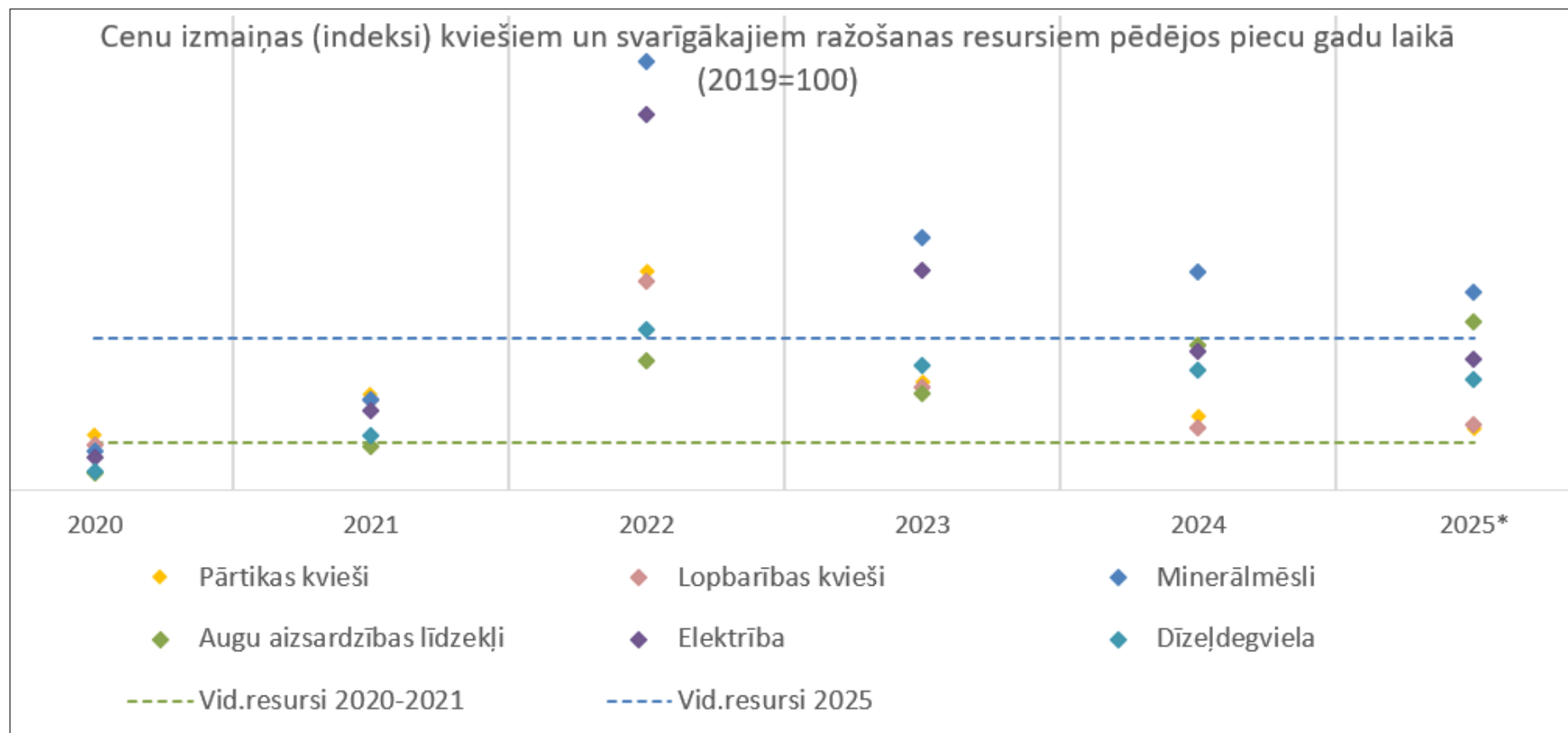
2025. gada pavasara salnās cietušās platības 2 322 ha
Kopējie provizoriskie zaudējumi 22 495 809 EUR

	Deklarētā platība, ha	Cietusī platība, ha	Cietusī platība, pret deklarēto, %	Aplēstie zaudējumi, EUR
Upenes	2 633	1 148	44%	7 711 227
Ābeles	2 502	639	26%	8 655 417
Krūmmellenes	517	161	31%	2 458 037
Smiltsērkšķi	1 406	88	6%	691 941
Bumbieres	135	65	48%	875 828
Pārējie augļi	3 868	203	5%	1 897 659
Dārzeni	2 013	20	1%	205 701
KOPĀ:		2 322	18%	22 495 809

2025. gada lietavās cietušās platības 84 987 ha
Kopējie provizoriskie zaudējumi 77 628 260 EUR

	Deklarētā platība, ha	Cietusī platība, ha	Cietusī platība, pret deklarēto, %	Aplēstie zaudējumi, EUR
Augļi	10 826	355	3%	3 733 118
Dārzeni	5 073	1 032	20%	9 635 220
t.sk. ķirbi	1 329	503	38%	5 434 004
Kartupeļi (?)	6 354	573	9%	5 882 731
Zirņi	46 493	7 988	17%	7 109 675
Sēklas (kaņepes,	7 742	990	13%	725 826
KOPĀ:		10 938	14%	27 086 571
Graudaugi	711 555	40 137	6%	32 238 053
Tauriņzieži, izņemot zirņi, vīķi	73 509	3 149	4%	2 352 981
Elļas augi, izņemot kaņepes, lini	147 248	7 072	5%	7 989 671
Zālāji	604 635	13 699	2%	1 348 548
Pārējie	86 688	3 458	4%	1 401 328
Neapsēti ha		6 533		5 211 109
KOPĀ:		74 049	5%	50 541 690

Augstās ražošanas izmaksas un graudu cenas

Avots: ZM pēc AREI datiem

**Augstās
ražošanas
izmaksas** jau
ilgstoši pārsniedz
saimniecību
ienākumus,
savukārt graudu
iepirkuma cenas
saglabājas zemas.

2025. gada pirmajā un otrajā ceturksnī ražošanas resursu cenu līmenis ir vidēji par 44 % augstāks nekā tas bija pirmskrīzes gados.

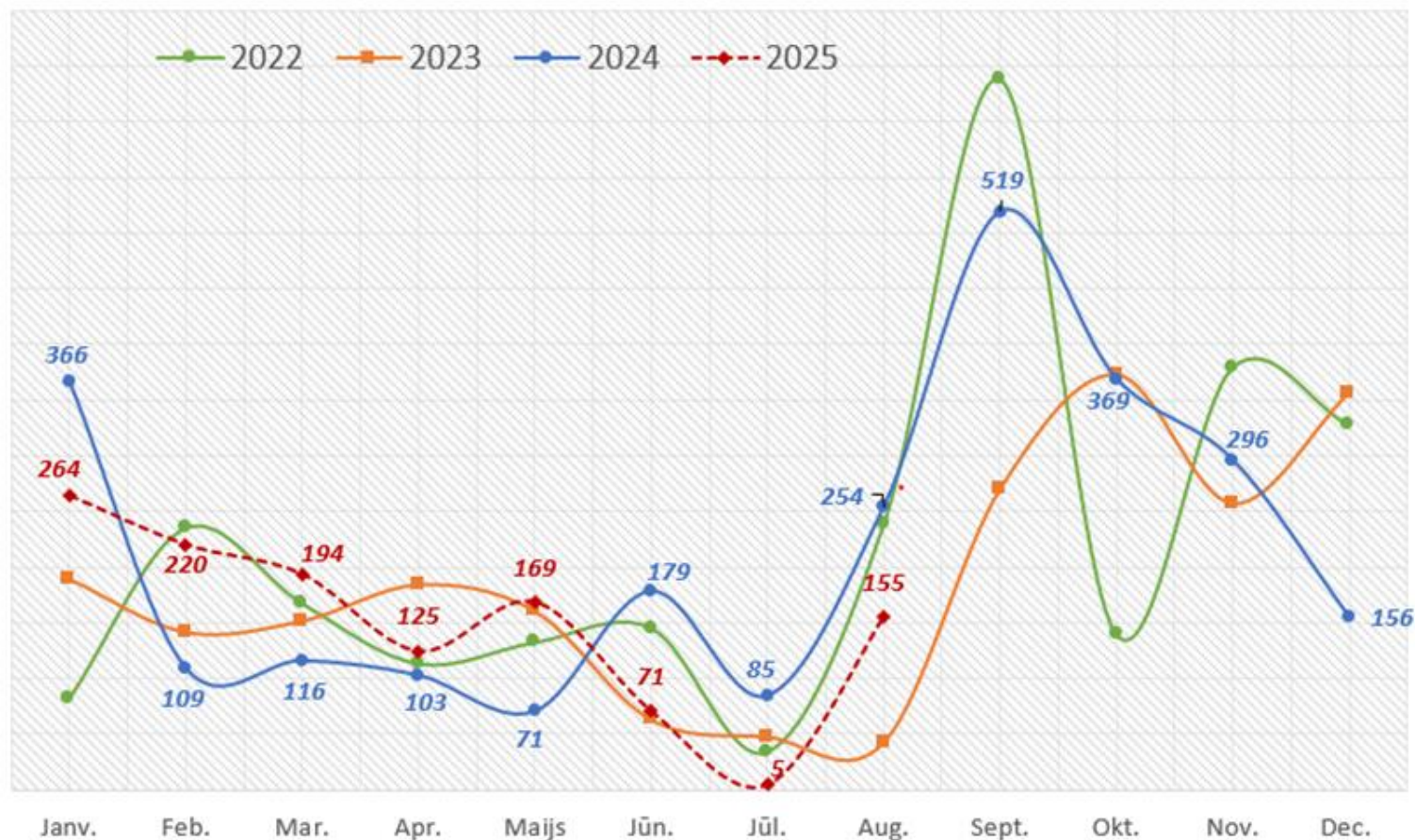
Graudu kvalitātes rādītāji

	Vidēji 2020-2024		2025	
	Pārtikas kvalitāte, % no kopējā apjoma	Lopbarības kvalitāte, % no kopējā apjoma	Pārtikas kvalitāte, % no kopējā apjoma	Lopbarības kvalitāte, % no kopējā apjoma
Kvieši	77%	23%	40%	60%
Mieži	5%	95%	1%	99%
Rudzi	74%	26%	62%	38%
Auzas	57%	43%	19%	81%

Avots: ZM pēc AREI datiem

Nelabvēlīgo agroklimatisko apstākļu dēļ liela daļa kviešu ražas 2025. gadā **ir ar pazeminātu kvalitāti**, kas atbilst lopbarības standartiem.

Kviešu eksporta rādītāji no Latvijas pa mēnešiem, tūkst.t

Graudaugu eksports ir būtiska Latvijas lauksaimniecības sastāvdaļa.

Avots: ZM pēc CSP datiem

2025. gada sezonā, kad kviešu eksporta apjoms samazinājies par 55 % salīdzinājumā ar 2024. gada attiecīgo periodu (jūnijs-augusts).

EK regulējums

Publicēta 10.10.2025. – Nr. 2025/2061 (https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2061/oj)

- EK LV paredz piešķirt **4,2 milj. EUR**.
- Izmaksas termiņš – **30.04.2026.** / DV līdz **31.12.2025.** jāsniedz paziņojums EK par izmaksas kārtību.
- 1.panta 3.punkts: mērķis ir kompensēt **visvairāk cietušajiem** lauksaimniekiem **ekonomiskos zaudējumus**, kas ietekmē viņu **saimniecību dzīvotspēju** nozarēs un ražošanā, kuras **būtiski ietekmējuši** nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi skartajos reģionos.
- 1.panta 4.punkts: atbalstu izmaksā pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemti vērā **lauksaimnieku faktiskie ekonomiskie zaudējumi**. Nedrīkst radīt nekādus tirgus vai konkurences kropļojumus.
- Var kumulēt ar citiem ELGF un ELFLA pasākumiem.
- Var **piešķirt** nacionālo finansējumu 200% apmērā; tas jāizmaksā līdz 31.07.2026.

Atbalsta izmaksas pamatprincipi (I)

- **Reģionu līmenis – neņem vērā.** Ārkārtas situācija izsludināta **visā LV teritorijā**.
- **Nozares** – netiek izdalītas nozares, **! BET !** → notiek diskusija ar EK par regulas tvērumu.
- Atbalsts jāparedz tiem, kas ir **noziņojuši LAD par cietušām platībām**.
Atkāpes tiešajos maksājumos tiek paredzētas, ja esi noziņojis, tad arī šajā gadījumā – lauksaimniekam bija jāsniedz paziņojums, ka viņa saimniecība ir cietusi + ir izziņota ārkārtas situācija Latvijā dēļ lietavām.
- **Platība ne mazāka kā 0,5 ha** (var summēties pa dažādiem kultūraugiem).
- Netiek paredzēta kompensācija, ja bija apdrošināts (*respektīvi, jāskatās pēc riska; jāapliecina, ka no apdrošinātāja nav saņemts par lietavām vai salnām*).
- Noteikti jāapdrošina nākamās sezonas raža.

Atbalsta izmaksas pamatprincipi (II)

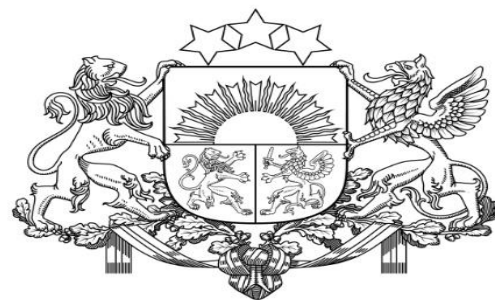
- Ieņēmumu kritums – **20%**.
- Šāds kritērijs pamatotu regulā noteikto prasību par **objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem**, kas ņem vērā faktiskos ekonomiskos zaudējumus
→ šāds kritērijs ir **vienādi piemērojams** visiem lauksaimniekiem, neatkarīgi no nozares, un tas nodrošina, ka **tiek atbalstīti visvairāk cietušie**.

Kritumu nosaka:

- a) 2025. gada ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības uz hektāru tiek salīdzināti pret iepriekšējo gadu ieņēmumiem uz hektāru (**olimpiskais vidējais** = pēdējie 5 gadi, no kuriem izslēdz augstāko un zemāko rādītāju).
- b) LAD pēc tam 5% (?) no pieteikumiem **pārbauda**, vai sakrīt ar VID iesniegto uz 1.07.
- c) **Ilggadīgie stādījumi (?)** – visiem vienāda pieeja = jāpierāda ieņēmumu kritums.

Atbalsta izmaksas pamatprincipi (IV)

- **Atbalsts** = nevis noteikta atbalsta likme par hektāru, bet **starpība starp 2025. gada ieņēmumiem un olimpisko vidējo**:
 - a) **80%** apmērā no starpības, ja saimniecība bija īstenojusi kādu riska pārvaldības pasākumu (*apdrošināšana, riski, pretkrusas pasākumi utt., ko var pierādīt*);
 - b) **50%** apmērā no starpības, ja nebija īstenojusi riska pārvaldības pasākumus.
- Ja aprēķinātā kopējā atbalsta summa pārsniedz pieejamo finansējumu, LAD **proporcionāli samazina** izmaksājamo atbalstu.
- Atbalsta pretendents **apņemas turpināt darbību nozarē**, kurā saņemts šajos noteikumos minētais atbalsts, vismaz 12 mēnešus pēc atbalsta saņemšanas. Ja tas minētajā laikā pārtrauc šo darbību, LAD atgūst izmaksāto atbalstu. Atbalstu neatgūst, ja: (a) atgūstamā summa par 1 atbalsta iesniegumu nepārsniedz 100 *euro* un šo summu nav iespējams ieturēt no nākamajiem atbalsta maksājumiem atbalsta saņēmējam; (b) darbība ir pārtraukta nepārvaramas varas dēļ.

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!